

Kőrösi Radó István versei.

(1649.)

A budapesti m. kir. tudományegyetem könyvtárában a Kaprinai-féle kéziratgyűjteményben becses történeli okmányok közé elrejtve maradt fent egy érdekes énekgyűjtemény ez alatt a cím alatt: „*Egy néhány Uy Enekök | Az Nemes és Nemzetös Uramnak | KLOBUSICZKI ANDRAS Urnak | az Tekintetös es Ngos | RAKOCI GIÖRGINEK | ERDEL ORSZAGANAK | Kegielmes Feiedelmenek | Huseges Követinek, es | SZÓMÓRE PAL Uramnak | ABa Uyvar Követenek, nekem | kegies es bizodalmas Urajmnak, | ösmeretseghnek okaért | Czekély ayándék gyanánt nyuytatattanak | Kőrösj Rhado Istvántul | Aö 1649 in festo S. Mathiae.*“ ||

Tudomásunk szerint eddig senki se foglalkozott e versgyűjteménnyel, ezért bemutatjuk itt annak tartalmát. A szerzőjük életéről alig tudunk valamit. Valószínűen Rhadó vagy Radó volt a családi neve, a „Kőrösi“ származáshelyét t. i. Kis- vagy Nagyköröst jelöli meg. Arra nem gondolhatunk, hogy abból az előkelő vasvármegyei birtokos családból származott, melynek „szentmártoni“ a predikátuma. Klobusiczky András, zemplénmegyei zetényi birtokos nemesembernek, I. Rákóczy György bizalmas emberének s követének és Szemere Pálnak, ugyancsak Rákóczy udvarnokának s a kassai kamara tanácsosának és Abauj vármegye országgyűlési követének s alispánjának azért ajánlotta verseit, mert így remélt ismeretségükbe jutni. Ez utóbbi író is volt, a ki naplót írt azon országgyűlésekről, melyekben részt vett, (1630., 1634., 1637/8., 1642., 1646/7., 1649.); szorgalmasan gyűjtötte az országgyűlési iratokat és okleveleket. Mindezek később a Kaprinai-gyűjteménnyel a budapesti egyetemi könyvtárba kerültek (Collectio Stephani Kaprinai A. tom. 26., 27., 29., 30.) s mivel ugyanitt maradt fent a Radó versgyűjteménye is, valószínű, hogy a Szemere-kéziratokkal együtt került oda, noha most külön kötetben van s a kézirati katalógus tanúsága szerint a Timon Sámuel gyűjteményéből került a Kaprinai-gyűjteményébe.

Kőrösi Radó nemcsak ösmeretségnek okáért ajánlotta e két előkelő embernek verseit, hanem az ő költségükön ki is akarta nyomtatni. Az „Ajánló Rhythmusok“ vége elárulja ezt, hol „Keresztyén olvasó“-ról beszél s azt mondja, hogy mivel Isten látot kedveskedöm azzal, az kik

el olvassák ez nihány Rhythmussal.“ De ez a vágya nem teljesedett. Versei kéziratban maradtak. A költészet nem sokat veszített vele, hogy elmaradt a kiadás, de az irodalomtörténetíró figyelmére mégis igényt tarthatnak. Radó teljesen Rimay nyomdokain halad, verseinek tárgya, feldolgozási módja elárulják Rimay hatását. Különösen meglátszik ez „*Arany láncz, az az Virtus ép szent Erkölcs*“ című költeményén, melyben a Virtusnak ennek a *vidám istenasszony*-nak általános magasztalása után elmondja róla, hogy nagy udvarnéppel bír, a szeretet reménység és hit tőle származnak, az okosság, erősség előtte *udvalnak* vagyis udvarolnak, az igazság, józanság ő *asszonyolják* vagyis asszonyoknak vallják. Azután külön is magasztalja ezeket, valamint a hozzájuk sorozott mértékletösséget és türeést is. Ugyanezeket egy latin nyelvű verses ajánlásban is dicsőíti. Lehetetlen e versen Rimaynak „*Encomia et effecta virtutum*“ vagy rövidebb kidolgozásban „*Encomia virtutum*“ című művének hatását fel nem ismerni, melynek írására egy *piktura* szemlélése indította, a melyen a „*Virtus, ép szent erkölcs*“ az *ékes istenasszony*, a többi kisebb erények társaságában egy asztalnál vigatan lakmároznak. A befejezés is ugyanaz, t. i. az író pártfogásukkal akar idvezülni; sőt még egyes kifejezések is megegyeznek. Pl. Rimaynál:

Sugár szárnyaidon viselj egészséggel,
Kövessetek téged engedelmisséggel,
Had teljék szívem meg tőled csendességgel,
Lelkem pedig menyben örök üdvösséggel.

és Radónál:

Sugár szárnyaiddal föllyegeket metszöd.

Nekem is nyil[s] utat az boldogultakhoz,
csak szép közel jártass fényes tollaidhoz,
Sugaridnál fogya viselly az nagy Urhoz,
Ki sok szep intessel gyakran hív magához.

Érdekesebb ennél egy másik verse, vagy verselési játéka, melynek **Catechesis ethica** címet adott s Balassának a szentháromsághoz írt második hymnusa (Szilády kiad. 125. l.) nótájára írt. Nemcsak a nótára vagy versformára, hanem a műfajra nézve is például szolgált Balassa. a ki két echós éneket is írt „*Dialogus*“ és „*Colloquium*“ címmel (Szilády kiadása 82. 115. l.). Akár ezt követi, akár Rimayt, a ki szintén írt egy olyan verset, „*kiben Echotul veszen feleletet*“ (Radvánszky kiadása 14. l.).¹ Szerkesztésében egészen úgy jár el mint ezek, vagyis az Echo egy rimelő szóval felelteti a kérdésre, mely rendszeren betűről-betűre megfelel a kérdés utolsó egy vagy két tagjának. (Pl. rakás-ás, kérnek-

¹ Sem a kézirat, sem a kiadás nem jelöli meg külön az Echo választát, de a strófák első szavából ezt kitalálhatjuk. Valószínű, hogy a második versszak is *halál*-al kezdődött, s a másoló azért cserélte fel a szöveget, mert így magyarosabb.

érnek, heveri-veri.) Szinte csodáljuk, hogy e versjáték rá nem vezette költőinket a jobb rimekre. Azonkívül a következő strófa is rendesen ezt a szót vagy gondolatot ismételve halad tovább. Szakasztott így szerkesztik az *echós éneket* Zrínyi a „Vadász és Echo“-ban, Gyöngyösi „Kemény János“-a II. könyve 6. részében s a „Dedalus templomra“ V. részében. A XV—XVII. század neolatin költői (Janus Douša, Joannes Secundus, kit Balassa követett, Georgius Sabinus, Nicodemus Frischlinus stb.) nagy kedvvel üzték e játékot, úgy hogy Nicolaus Nomesseius már egész anthológiát állított össze belőle „*Echo sive Synopsis diversorum Echus exemplorum*“ címen (Parnassus poeticvs bicollis. Col. Agr. 1641. mellett). Mellesleg megjegyzem, hogy Gyöngyösi is ezeket utánozta, vagy esetleg magyar elődeit. Badics ugyan azt mondja (Gy. ismert és ismeretlen költ. 91. l.), hogy mindkét echós vers írásában kétségtelenül Ovidius inspirálta, de ebből csak annyit fogadhatunk el, hogy a *Metamorphoses* III. könyve 379—393. sorai adták az ideát neki, hogy Narcissus regéjére hivatkozással ő is echós verset írjon, *de a neolatin költők modorában* (V. ö. Rupp: Ovidius és Gyöngyösi 27—28. l.).² Ovidiusnál még nagyon kezdetleges formában van meg az echós vers, t. i. csak ugyanazon szókat ismételteti Echóval. Radó verse is ezt a fejlettebb formát utánozza, a mint maga is megmondja „*Az Echónak egy kérdezősködő szövénynek kérdésire való feleletét az utolsó rhythmusnak végéből.*“ Uj benne az, hogy nálunk eddig világi tárgyat foglaltak ilyen versbe, Radó vallásos tárggyal tett kísérletet, különös eszmetársítás folytán neki talán a Katechesis kérdései és feleletei adták az ötletet Echo szerepeltetésére.³

Nem lehetetlen ugyanis, hogy szerző protestáns tanító lehetett. Ekkor azzal a Körösi Istvánnal is azonosítani lehene, a ki a „*Szomorú a'halál a'gyarló embernek*“ kezdetű halotti éneket szerzette. Ez ének versfejeiből *Stephanus Körösi* és *rector Comjatiensis* jö ki s Erdélyi Pál szerint (EPhil. Közl. XXIII. 1899. 212. l.) az Ujfalvi-féle Énekeskönyv váradi 1654-iki kiadásában jelent meg először. Az idő összevág, sőt a hely is t. i. Abauj-Torna vármegyében is van egy Komjáthi nevű község. 1621-ből ismét ismerünk egy Körösi Istvánt, a ki Ceys és Halcyone szerelmét megénekelő versét „új házasoknak első örömeiben“ ajándékol szánta. Itt is a versfejekben mondja meg a nevét (*Stephanus Keöreösi*), mint a halotti énekben. *Kiadta ezt Barla-Szabó János* a Vasárnapi Ujság 1864. évf. 314. lapján.⁴ De nincsen semmi bizonyi-

² Rupp sem tartja lehetetlennek, hogy Zrínyi nyomán írja Gy. echós versét.

³ Noha a neolatin költők művel közt is akad vallásos tárgyú pl. „*Francisci Panigarolae in Christi Natalem*“ cz. verse az id. gyűjteményben.

⁴ Azt hisszük, itt a címbe sajtóhiba az 1625. év, mert az utolsó versszak világosan mondja: „Ezer hatt száz fölött huszon egyedikben, Az fársáng utollyán íram bőjt előben.“

tékunk sem, melyeknek alapján ezt a három nevet egyesíthetnénk. Ez utóbbinál azt is tekintetbe kell vennünk, hogy az ilyen lakodalmi versbe néha a vőlegény vagy a menyasszony nevét foglalták be. (Pl. Házások éneke: Stephanus Nilas—Anna Samboki).

De hadd jöjjenek maguk a versek az eredeti helyesírással, melyet pontosan megtartottunk, csupán a szókezdő és szóközépi cursiv s-et (i) és az i-t helyettesítő szóvégi j-t cseréltük fel rendes s-sel és i-el s a rövidítéseket oldottuk fel nyomdatechnikai okokból.

Egy nihány Uy Enekők.

Ayánlo Rhythmusok.

Ghórógh Póétáknuk ha hinny kőllenék,
Czudára méltó hirt felőlők irhatnek,
Orpheusrol sokat, s, Linusrol szolhatnek:
őket Urania s, Calliope szűlék

Fű vala Linus az vers rendőlésekben,
Herkulesnek sokat kedveskődék ebben,
nagyobra lépőt volt Orpheus mindenben
mert volt halhatatlan erő verseiben.

Mellyekkel vizeket foljással állatot.
erős kőszalakat megh tánczoltattatot
vad Oroszlanyokat kezehőz szoktatot.
nagy hatalmas fakat heljeből ingatot.

Hathato versekkel elmék fölőt állo
kilencz Musak előt nagy ékessen szollo
Linus s, Orphéusnak Attyok volt Apollo
kihőz Amphyon is nem lehet hasonlo.

Amphion szavára hegyek megh indultak
zörgés czattagással kővek szakadoztak
erős kő bástyáit ha látod Thebasnak,
Ghóróg ország h kőszőnd azt czak Amphionnak.

Ezeknek így lőnni hihetetlen czoda,
de versők hatalma, gondolhad miczoda
mert vad természető népek laktak oda,
kikhőz ékes szollás jo erkőlczőt toda.

Mint sebössen foljo vizeknek forrása
 bűnökben nemelynek olyan áradása
 Szolidíülhetetlen némelly vadulása
 mint kő sziklák között vadak ordítása

Fák föld mélségeben ha gyökerősülnek
 az nagy erős szelek ellen-is zöldülnek
 ha penigh idővel avulnak s ledülnek
 apro fiatalok vesztere terülnek.

Sokan ez világhban nagy gyökeret vernek
 az egek Urától bí aldomast nyernek
 véghtere halálnak mergheről revülnek⁵
 sokak siralmára földben hidegülnek

O erős kő sziklák szelek kesedelmi
 nevedekön zöld fák s fűvek veszedelmi
 erős ballangokkal vadak segódelmi
 mőllý nehez tinektek repedni s ledülni.

Ily nehez sokaknak láttuk szolidíülni
 kik vad természetben szoktak öregbülni
 sokan nem akarnak bűnöktől el húlni
 Virtus es z.¹ erkülcz-utára terülni

Thebásnak Amphion volt erős bástyaja
 szép tudományával jora szoktatoia
 versivel virtusra kegyes oktatoia
 mert virtus embernek lehet fői Istapia

Noha sem Orpheus sem az bölcz Amphion
 mellette nem viselt derek tudományon
 Parnasus hegyen-is legh alaczomb halmon,
 ültem s. nemis jártam szárnyas Pegasuson.

De im az sz. erkölcz nemes méltóságát
 hívek előtt kedves fenyves abrázattyát
 kik kívánnják nyuytom tükörős orczáíát
 ennek nyomdokara rándiczuk az zablat.

⁵ Ld. réül, révöl. rivöl. Ny. Sz. II. 1431. hasáb.

⁶ Z. = *Szent* rövidítése.

Nem bírok Hermusnak sárga javaival
sem penigh Sabannak tömjenyös halmával
mivel Isten látot kedveskedöm azzal,
az kik elolvassák ez néhány Rhythmussal.

Keresztyen olvasó tülem fog'ia hiven
mint nagy Artaxerxes kis vizeczket reghen,
nagyobb szolgálatnak beljege ez legyen,
azert kegyelminek szárnya alá vigyen.

Kőrösi Rhado Istvan Mpria.

ARANY LANCZ

Az az

VIRTUS Ép Z.⁷ Erkölcsz

Mellyel Az hit, remenység, szeretet, igasság, okosság, bekesegős türes,
erős elme, mértékletőség, józanság egyben lánczoltatnak.

Magyar Rhythmusokban
szóm eleiben terieztetöt

M. D. CXXXIX.

I Cor. 23. v. I.

Fides. Spes, Charitas tria sunt maxima autem illarum Charitas.

DUODENA ANNOR[UM].

In Laudem virtutis, puta: Fidei, Spei, Charitatis, justitiae, Prudentiae,
Patientiae, Fortitudinis etc.

Vade salutatum Magnos pulc[h]errima virtus
Sedula, pollentes dexteritate viros
Teque secuta tenax properet velocibus alis
Salvifico Christi Sangvine pasta Fides
Spes pia rumpe moram Diva virtutis alumna
Erige coelestes, te super astra, domos.
Dulcis Amor celsos non dedignare Curules
Ubera pauperibus lactea pande genis.
Sydereis delapsa plagis Aschraea bilancem
Dirigis, et dextrâ porrigis arma, manu
Circumspectatus (!) speculum Prudentia vultu
Consule, serpentis tegmine cincta manus.
Cur dejecta oculos lugos Patientia moestos
Inque tuo mollis continet agna sinu?
Erigit ut frondes victrix sub pondere palma
Erige sic vultum Mens valitura tuum

⁷ Annyi mint: Szent.

Arida Sobrietas tecumque Modestia faulrix
 Largius exhausti dona vitate mei.
 Pergite doctisonae dulcissima turba sorores
 Dicite supremi jussa verenda Dei.
 Plaudite Pannonibus Latio sermone remisso
 Confert Hungaricis Hungaris ore, loqui.
 Ite redite, vias longas, hûc ite, redite
 Saepius indociles, ite, venite, lares.
 Idem qui supra Mpria

Notaia: Jádzik az szerencse.

Virtus áldot erkôlcz vidam Isten Aszony
 menyeyi szép rosa idvôssegôs haszon
 szívünkben személyed ékôssege hasson⁸
 jora valo szandek: hogy bennünk ne azon

O szep dragha zalogh ôrvendetes virtus
 lôlki jo illattal harmatozo Myrtus
 égh magosságával egyenlô nagy Cyntus
 lôlkünk ékesitô gyôzôdelmes Laurus

Tégedet minden szent áld, magasztal, diczír
 mondván: bûneinknek gyogitoja szent ir
 lôlki vidámsággal fûlünkben zöngô hir
 áldot az az ember az ki teveled bir

Világi jok között nincs hozzád hasonlo,
 kit te környül foghacz mint fat termôt komlo,
 bator az dolgában, s, lôhet ékes szollo
 mint az kilencz Musak mestere Apollo.

O sôtítsegh után fôl jôt fenyos Czillagh
 haynali pirosságh moly nap elôt villagh,
 az te diczereted nem tunya nem ballagh
 de kerek föld hátán mint nap égen Czillagh.

Nem fél az ellensegh ugy erős Táboratul
 rettentésre ki vont két élû pallostul
 trombita és álgyuk rut harsogasitul
 mint rôttogh az ôrdôgh szép abrazadottul. (!)

⁸ Így, javítás „haszon“-ból.

Mint piros hajnalnak mindenek őrlnek
 hogy sötét el menvén nap világhra kelnek
 az Eghi madarak szépen enekelnek
 mégh az betegek-is ugyan könnyebűlnek

Az te szépségődnek hívek ugy őrlnek
 Angyali karok is Eghekben zőndűlnek
 kik Isten lőkítől földőn viseltetnek
 az te szerelmedre ugyan gőriedeznek

Nagy Udvar néppel birsz kik neked szolgálnek
 szeretet, remenség, Hit tūled származnak,
 okosság, erősség, előtted udvalnak
 igasság, jozansag teged aszonyolnak

Mind tey s, mind méz vagy on az te birtokodban
 igaz Hűttel táplálsz idvősség dolgában
 czorgo lépes mézünk Remensegh az Urban
 Szeretet lánczával kiket kőcz derekban

O harczon forgoknak erős kő bástyaja
 teged követőknek aczelos sisakia
 paissa, két keze, éles s, feny es kardgya
 virtus áldot erkőlcz, hívek Coronáia

Fű szerszám fűstínek jaszaga veszője
 tőmjén halmán termőt Czillagos Czeszeie
 tővis kőzőt fénlő Liliom szepseghe
 kit Isten is kedvel virtus ékesseghe.

Az Hit, szeretettel veled nyeri solgyát
 melletted remenség aranyozza tárgyát
 Igassagh, okosság, jól talállya Céllyát
 jozansagh, tíressel egy aránt fut pállját.

O Hit nemes virtus kit követ Igassagh
 szeretet, Remensegh, Erősség, okosság,
 Szép mértékletősség, tírés és jozansagh
 mi lehet náladnal dragab kincz és jaszagh

Hit Patriárchaknak erős diadalmok Heb. 11.
 Őrdőgh, Pokol ellen bajos viadalmok
 Kísértésők kőzőt Hit volt birodalmok
 Hit által Istenben mert volt bizodalmok.

O Hit dragha Gyemant Mojses pálczaia
 Sidoknak pusztában éltető mannaja
 földről Eghigh érő Jakob laytorjaja
 Illes Prophetanak tűzes Lectikája

O Hit az Noenak faragot bárkaja
 szabadulására le czendesült habja
 Hit volt Josuenak kedves áldozattya
 mely mégh az Napot-is Eghen mégh állattya

Jericho falait mi rontá le? az Hit
 nem trombita, kürt szo, kiáltas, zay, csak Hit
 Oroszlan fogaktul? Danielt menté Hit
 Hitnek méltóságán czudalkozhatnál it.

Reminség az Hitnek föl emelt job keze
 keserűségiben édesítő meze
 szeretet közöttök vakok szeme finye
 éhezők kenyere esendők sővenye.

Igasság mindenek igaz törvént kiált
 az szép okosság is jot gonosztul ki vált
 tűres barattyának kárt nem kevan s, halált
 az mertekletőség azzal tud mit talált

Mint koszoru formán egyben kötött Cyprus
 illy szép dolgokból áll az szép nemes virtus
 draghab ez az kincsnel kit szőrzött volt Chroesus,
 erre int az jora mindent Urunk Christus

Virtus o szent Erkölcz mennyei dragha kincz
 menyország aytaián könnyen nyilo kilinca
 az ki tégöd követ azon szoros birincz
 sem Pokolnak kinnya, kénkóves tova sincz

Angyali kar közül hozzánk szállot Erkölcz
 kit minden javánál föllyeb bőczült a bölcz
 siketült fülemben ennekemis ivőlcz
 Lólki buzgoságot én szivembenis tőlcz

Ekes tollaidat ha szélnek eresztőd
 sugár szárnyaiddal föllyegeket mecződ
 Czillagos egheket utánnad tekintőd
 Amaz igaz Nap fént szentőkkel szőmlőd

Nekem is njis utat a boldogultakhoz
 csak szép közel jártass fenyves tollaidhoz
 sugaridnál fogva viselly az nagy Urhoz
 ki sok szép intéssel gyakran hiv magához.

Finis

MAS

*Az Jakob Lajtóriaia példazta Christus
 Urunkat minden jo tetemenyvel.*

Jakob Patriarcha Haranban indula
 kire áldás miát Esau csak dulfula,
 már egy napi utat hunnyából rándula
 az naps azonban eyelre fordula

Nyuyta szép könyörgést Istenehöz bűvön
 az több kővek közül egy nagy követ föl vön
 puha vánkos gyanant, kit feje alá tön
 és szép csendesseggel el alvek az kővön

O gyönyörűseggel tellyes nyugodalom
 nem gyótri elmejet haszontalan álom
 az melly némöllyeken oly nehez mint halom
 mellyet is gyakorta ébrezthet siralom.

Ez áldot könyörgés az Eghekben hata
 móllyel bű áldomást Istenetől váta⁹
 egy magos laytoriát mert álmában láta
 mellyet nem látot volt az kerek föld háta

Ennek also része az föld hátán állott
 kire az Ur Isten földlyül réa haylot
 ahonnan Jacobnak illyenkeppen szollot
 oltalmat s kegyelmet utyára ajanlott.

En vagyok Istene Attyadnak Isaknak,
 és Isák Attyának az nagy Abrahamnak
 én akarok lenni Istene magadnak
 czillagha s. vezére minden utaidnak

Móllyön most alulszol az föld tied leszen
 és Maradekidra szall sok ezer izen

⁹ Ld, MTSz. II. 912. h. vált alatt.

benned és magadban áldást minden véssen
Istenségem veled illy kegyelmet téssen

Szírlecz¹⁰ nap nyugotra, keltre eszakra
és délre, mert magvad léssen olly szapora,
mint nyári időben száraz földnek pora,
avagy mint esőknek temerdők zápora

Azonban az kék égh kezdé piroslani
Holdis el eniszven széden haynallani
mint Éghő szövetnek az nap czillámlani
fől ebrede Jakob s, így kezdé szollani

O szentséggel telles (!) és aldot föld háta
mellyen én szívemben illy nagy őrm hata
ahol be hunt szómóm illy szép látást láta
ahol kalauzzát utam fől találta.

Az Isten házánál it bizony egyéb nincz
it nitot ablakot amaz Istenes kincz
it njilt fől ennekem az Mennyei kilincz
it szakat le rolam az ártalmas birincz

Az mőllyőn alut volt az követ oszlopul
mezőn fől emele mint egy kis oltarul
olajt őnte arra főllyül áldozatul
s, illyen fogadást tőn Istennek azontul.

Ha az én utamban Isten velem léssen
ahová iudultam bekevel el viszen,
kenyerem ő tüle s, kőntősőm megh léssen
túilem hálá adást szolgálaiatul veszen

Ha Attyám házához térők szerenczessen
egessegőm szolgál ackorigh fényessen
ez kő kit fől tőttem Isten háza léssen
mélyhöz mindenemből az Isten részt véssen Jo. 1.

Az a Lajtoria csak Christus Urunk lehet Jo. 3.
kire ha valaki hit által szőrt tehet Jo. 14.
azon igyenessen Menyországban mehet
fáratsági utan nyugodalmat vehet

¹⁰ Annyi mint : széledsz.

Laytoriának also része emberségét,
főlső penigh jedzi Christus Istenségét
kinek elme meghnem foghattya mélségét,
nyelv sem mondhattya ki diczós fényességét

Angyali étettel fénlő keresztyenek
Apoc. 4. az bárány veretül megh szépült edenyek
Mat. 5. es az igasságot szomiuzo szeginyek
fől mennek, az kiknek csak Isten remények

Ismít alá júnnek ezer féle jockal
bánat utan való vigasztalásokkal
betegséghből valo megh gyógyulasokkal
bűn igaja alol szabadulasokkal.

Az kik holtok után utolszor fől mőnnek
többbe nyomoruságh völgyére nem jönnek
Christussal ha szentek itilni le ülnek
ackor az fől s, alá járások megh szűnnek

Ezen az Lajtorián minden ova járjon
Luk. 16. hittel tamaskodgyék, és erőstet állyon,
hogy test, világh s, őrdőgh le ne taszigallyon,
sőt Lazar őróme Menyben réád szállyon.

Erössen megh fogia, s, tarcza két mellyekét
az Sacramentomat és az drága ighét,
melyben Isten nyuytja nagy kegyelmességét
s, ighiri hiveknek őrók idvősséghet.

Minden foghaira szómőssen vigyazzon
ketelkődéseket sziveről le rázzon
Uráért szenvedgyen hévüllyön s, hol fázzon
hogy Pokol továbban őróckén ne ázzon

Kőrnnyül nézve lépjen megh ne tantorodgyon
Őrdőgh s, Pokol ellen fogon megh maradgyon,
az mennyei joért festit hátra hadgyon Matt. 6.
hogy főlső foghárol nyaka ne szakadgyon

Ennek also fogha testben fogantatás
tőbbi az z.¹¹ szűztől bűn nélkül származás

¹¹ Szent.

szenvedes kőrözt fán halállal áldozás Heb. 9.
három darab gyolczal koporsóban szállás Jo. 20.

Az főlő foghai Christus támadása
fől támadás után menybeli szollása
szent Attyanak jobián ülven országhlása
az hivek számára heljők foglalása

Ez Laytoria léssen verseimnek Cellya
máskeppen azért ne acéllya¹²
bator elmejenek rostáján harellya,¹³
csak az jot gonoszra rutul ne patellya.

Finis

Ezök után jóvendőben követközni foghnak Christus Urunk születeseről,
szenvedeseről fől támadásarol és Menyben meneteliről való Elmelködésök
AZ CHRISTVS JESVSNAK kénszenvedeseről valo elmélködeshöz indito
készület.

O én bűnős lölköm szarándok testemben
míglén engettetik laknod ez életben,
leg fűveb szándekod ez légyen elmedben
hogy az Ur Istennek szolgálj mindenekben

Szent Lélek malasztyát az Atyatol kérjed
Fia erdemiért hogy tüle megh nyerjed
kit erted halálra bocsáta ősmérjed
boldogulásodot az által hogy érjed

Ur Jesus Uradnak uttyaira eredgy
nagy kinszenvedésén bus szivedben epedgy
mint kemény kő szikla nagy szelektől repedgy
jo voltát diczérni torkom be ne rekedgy

Illy lölki bánatban hogy lehetne kedved
világh javaihoz vagyodo szerelmed
halot tővisk alat szenved fejedelmed
rutul czufoltatik bűn ellen védelmed

¹² A NySz. I. 6. h. idéz egy példát: Egy öreg fejszét aczéljanak d. 12. [12 dénár-
rést.] Erd. Országgy. Eml. II. 383 l.

¹³ MTsz.: 810. h. *harél*: fecseg, locsog-fecseg, sok miudenfélét összebeszél.
(Székeiyföld.)

¹⁴ MTsz. II. 95. h. *patél*: 1. mosófával sulykol (ruhát) (Csallóköz.) 2. a vajból
köpülés után a vizet kipaskolja. A NySz. egyik szót sem ismeri

Keserves halálán az Eghekis sirtak
 czillagok magokra fekete gyazt vontak
 fenjes Nap, és az Hold homáljban borultak
 z.¹⁵ teremtdjőkön olly igen busultak

Nagy erős kő halmok ugyan szakadoztak,
 az föld megh repedőt, koporsok megh nyiltak
 kikkől Uy életre halottak tamattak
 kik Jerusalemben sokaktul láttattak.

Hat én bűnős lólkóm véled edgyüt megyek
 Uramnak halálán hogy ne keserőggyek
 köny hullatasokat orczamra hol vőggyek
 hogy zokogo jaj szot bűneimert tégyek

Az én rutságimert pőgdősöt orczáját
 tővissel sértetet feje koponyáit
 megh ostoroztatot véres keres hátát
 köny hullatásommal mosogatom tagiát

Oldala sebeben Lólkóm rekeszkődgyél,
 mind éyel és Nappal arrol emelkődgyél
 kísértetid közöt azzal dicsekődgyél
 hogy holtom idein megh ne keserődgyél.

Sok bűneid ellen ot találsz mentsegőt
 és az mőllyel fizes erdemes kőltsegőt
 ez nyauajlás testből, hogy ki mégy szépségőt
 csak az által nyerhecz őők dicsőségőt.

Finis.

MAS

Az Judás aruloságharol.

Oh átkozot Judas Joab maradekja 2 Reg. 20.
 föld kereksegenek temerdek moslekja
 Pokolbeli mérges Pluto iavadekja
 miért forr Uradra bűdős szád tajtekja

Mit készűlsz aruló fegyveres kezekkel
 fogok czikorgato rompant seregekkel

¹⁵ Szent.

botokkal pálczákkal sok szövétnekekkel
 hogy ez világh Urat keressed ezekkel.

Papoktul penzt mért vél mestőröd vére
 keserves kinokkal terhős győtremlere
 vermet ásal neki ő megh eytésere
 nem nezel veled tőt réghi kegyelmére

Ah volt ki világhra tegődet teremtőt
 és Apostalsághra többi közze föl vőt
 szőmeid láttára nvmi csudakot tőt
 Canaban vizből lőt jo borral vendeglőt

Sok kor betegőket ágyokbol gyogitot
 és iáto szemekkel vakokat viditot
 sántakat bėnnakat lábokra állitot
 némákbol sokakat szollásra inditot

Ehséggel pusztában meg nem szomoritot
 keves kényereket sokká szaporitot
 mőllyekkel őt Ezer embert gyamolitot
 Isten Fia volna: ezzelis tanitot

Mit látál czak minap ben Bethaniaban
 negyed napigh fekvék Lázár koporsoban
 kinek nehez szagha hathata orrodban
 Christus Urunk által nézd mint járt az házban

Nem sirattya immar Jairus Léányát
 sem az Naimbeli asszony kit vitt fiát
 mert mihelt illete Urunk, koporsoját
 föl támat lfiunak az nép hallá szavát.

Az Attya Istennek illy hatalmas Fiat
 szeplőtelen szűznek szerelmes magzattyát
 illy olczon kőllőtte haráczolnod Urát
 harmincz ezüst pénzön adnod bűn váltságat

Talám Unicornis volt teneked Atyád
 pusztában nevelt volt mint Romulust Anyád
 ragadozo Farkas volt szoptató Dajkád
 teremtőd jo voltát: hogy vőnni nem tudád

Mit használz pénzóddal Sidoknak vid megh bár
 nem lőhecz ez utan pénz hordozo sáfár
 nem sok idő mulván füledet nyttya kár
 mert Pokol kénkőves Tova magához vár

Kevés számu pénzert el vesztőd lölködet
 gyalázatra adád édes Mes[t]jerődet,
 soha nem remelhed már idvősségődet
 Pokolban készítik holnap ebedődet

Job volt volna soha világot nem látnod
 mégh Anyád méheben burokban megh fúlnod
 vagy bábád kezéből halálra ki hulnod
 hogy sem veled jól tőt Urad el arulnod

Igy akart én Uram olczon el adatni
 szegenyek sirianak földet vasaltatni
 hol földet Fazekas szokot volt ásatni
 s, abból fazekait piaczon kongatni

Ezt el végezte volt az mennyei Főlség,
 hogy el arulnatnék Christus egy reminség
 de te szőmőd előt nem forgot ez a' vég
 hanem czak az álnok temerdekek fősvénség

Orczátlan arulo hogy mersz szőmben menni
 jól tőt mesterőddel nylván beszelleni
 hogy merőd kezedet vállaira tenni
 senyvet száddal czokot sz.¹⁶ orczaián venni.

Poharodnak szélet édes mezzel kenéd
 hogy annak jó izit véle el hitetnéd.
 belől megh emisztő mérőggel elgyted
 méznek színe alatt Uradra kőszőned

Az mint az madarasz madarat sip soval
 az mehesz az mehet méznek jó szagával
 te is czalard Lélek mestőrőző szoddal
 akarad Uradat fogatni Sidokkal

Jól láttya szivedet ez világhnak Ura
 kész az én megh váltom menni az halálra

¹⁶ Szent.

mert azért vőn Testőt az Szűztől maghára
azért jűn elődben, mert el jőt az ora.

De oh gonosságban atalkodot rosz faj
mit használ teneked ez főlzőndűilt sok zaj
Urunkra rohannak Sidok mint merges raj
ez dologert követ téged végetlen jaj

Lőlkőd ismereti lészen legh fűb tanod
szabadulásodban nem lőhet semmi mód
langozo rakás fa lészen te koporsod
mikoron főn akacz ez lőn utolsó szod

El adám Uramat ki miut arany alma
ollj tiszta kin bűnnek nem vala hatalma
Jaj nekem, mert raytam Pokol diadalma
arultatásomnak ez legyen jutalma.

Finis.

CATECHESIS ECHICa

az az

Az Echonak egy kerdőzkődő szőméljnek kérdésire valo idvősseges feleleti
az utolsó Rhythmusnak vegheből.

Notaia : Az z.¹⁷ Haromsagban, kinek etc.

O mennyei Echo Istentűl jőt szent szo
felely egynehan szomra
kerdesimnek szavát és annak utollyát
szold vigasztalásomra
mellyet elől tévén z.¹⁸ szádbol ki vévén
essek boldogságomra.

El mennőm ¹⁹ főnt forogh : hogy nem kiczin dologh
az bűnőkre hanyatlás
az kikben vétközni jokkal megh ütközni
már ugyan be vőt szokas
ás e őrők Poklot hova Judas botlot
bűnből rakodot rakás? Echo : *Ás.*

17-18 A. m. Szent. ¹⁹ Igy! (Elmémön?)

Ás tñled im hallom, enis nem javallom
 hogy Istenhöz nem térnek
 sőt gonoszat jo-ért lőkők váltsaghaért
 megh váltojoknak mérnek
 érneke vedelmet az kik megh kegyelmet
 jól tőt uroktól kérnek? Echo: *Ernek.*

Ernek mert írásbol értóm sok példakbol
 hogy Isten sokaigh várt,
 mindent az ki megh tért arra réghi bñnért
 nem adot halálos kárt
 arté eletemnek: hogy megh téresemnek
 mesze vétőttem határt? Echo: *Art.*

Art bizonynal tudom de én gyallosaghom
 elmém félre tekeri
 Rom. 7. akaratom ellen testóm az kegyetlen
 bñn sáriában keveri
 veri-e az kegyes az ki joktul íres
 s, ideit csak heveri? Echo: *Veri.*

Veri ha jobbulast az bñnből ki állást
 az emberben nem talál:
 mond megh az ki eddigh valo kerdesemigh
 csak szomorító valál
 alle az Ur boszut vegtelen nagy hoszut,
 mikor el jün az halál? Echo: *Ál.*

Ál, de kik megh térnek és kegyelmet kérnek
 irgalmas az Ur immár
 az kegyetlen Sátán amaz Leviathan
 fenyőgetődyék ám bár
 váre hogy megh terjek, bocsánatot kérjek
 Isten, ki mint erős vár? Echo: *Váár.*

Váár bizonynal hiszem mert szavából veszem
 hogy kegyelemmel imád Matt. 11.
 látván győngheseghóm s, erőtelenségem
 mőly olly mint hajlandó nád
 ád-e még job idót bñnt unásra erőt
 kitől az valaszt hozád? Echo: *Ad.*

Ad mert hozzá vőhet, z.²⁰ lólkével tőhet
 engemet erősebbé
 lólkőmben építhet büntülűl íresíthet
 hogy változhassam szébbé
 hát ugyan be vészen s, hozzam kedve leszen
 ha nem vetkőzöm többé? Echo: *Bé.*

Bé veszen s, az szerint vetkeim az mikent
 erdemlenék, nem sujt s, vér
 Job. 15. noha az bünt iszom mint vizet ugy szivom
 mint spongia vagy hévér,
 miczoda az a' bér az mőllyert hozzám tér
 és nagy irgalma kővér? Echo: *Véer.*

Vér lólkűnk aranja, ezüstje Gyemantja
 mőllynél soha nagyob bér
 Joan. 3. nem volt sem nagyob kincz kárhozat azzal nincz
 ki ez által hitet nyér
 ér e idvősseghőt s, őrók diczőseghőt
 erről szikrázot czőp vér? Echo: *Ér.*

Ér, mőllyet kőrószot fán erettem megh halván
 szent oldalából amaz
 élő Isten Fia, ki az bűnőst hjia
 ki onta, lévén igaz
 az-e az megh valto bűnből szabadító
 ki hiveknek irgalmaz? Echo: *Az.*

Az, enis hát annak, mint jól tőt Uramnak
 lézők hiv s, engődelmes
 tudom keresemre s, eszedőzésekre
 mindenkoron figyelmes
 ez-e ki véghetlen őrdőgh s, Pokol ellen
 mindeneket védelmez? Echo: *Ez.*

Ez hat o, én lólkőm buktul epet szivem
 Urad utjára ereggy
 magad megh alázván eleiben borulvan
 kőnyhullatással epedgy
 Eggye az szo szollo kihöz tőilem ez szo: 1. Tim. 2. Ps. 6.
 haragodban megh ne fedgy: Echo: *Eggy.*

²⁰ Annyi mint Szent.

Eggy én erősseghem minden reminsegem
 kiről örvendetős hirt
 fülemben zönditel almombol öditél
 ez ád csak gyogito irt
 irt-e hát Attyához utat s, én Attyámhoz,
 ki boldogságot íghirt? Echo: *Irt.*

Irt, hat enis irok, ha ahoz halgatok
 kinél nincz nagyob Fölség
 ő velem jól tóhet ő altala lóhet
 éltem véghe Idvösség
 miczoda az a' hell, hova hiveknek kell
 jutni; és az fényesség? Echo: *Égh.*

Égh amaz diczőség hol lakik az Fölség
 kiben köll reminlenem
 kinek sebeiben mlnt erősseb helben
 lölkömmel rekeszködnem
 ennek jó voltában búneim foljtában
 kölle megh kételkednem? Echo: *Nem.*

Nemis kétölködöm, neki remenködöm
 halálomkor is nem hágy
 ő benne kelök fel, ő benne nyugszom el
 mikor szömöm álmot vágy
 éneklesim után mellyet testem kivan
 mi lehet az a szép lágy? Echo: *Ágy.*

Agy? Hát maid le fekszem megh fáradot testem
 Istenemnek hírével,
 testemet lölkömet én pihentesimet
 reá bizom örömmel
 el kölle hat mennöm, nyugodalmat vönnöm,
 édes házam népevel? Echo: *El.*

El megyek: hogy reggel buzgó könyörgessel
 viszont énekölhessek
 Uram hajlékában imátság házában
 jokert könyöröghessek
 hogy az én Uramtul, édes megh váltomtul
 uyob áldást vöhessek.

No már Isten hozzád ki szomat megh szollád
Echo vigh Isten Aszon
az te szádnak hangja, mint Daidnak lantya
sok sziveket át hasson
hogy az jo reménséggh hitbeli kegyességgh
hivekben megh ne azon.

Finis

Coronat

Opus.

(Kolozsvár.)

Közli: **Dr. Dézsi Lajos.**